

Βρυξέλλες, 20.3.2019
COM(2019) 145 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Δέκατη όγδοη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση
Ασφάλειας**

{SWD(2019) 140 final}

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα είναι η δέκατη όγδοη έκθεση σχετικά με την περαιτέρω πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας. Καλύπτει τις εξελίξεις σε δύο βασικούς πυλώνες: στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και των μέσων που τα στηρίζουν· και στην ενίσχυση της άμυνάς μας και την οικοδόμηση ανθεκτικότητας έναντι αυτών των απειλών.

Ενόψει των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που θα διεξαχθούν τον Μάιο του 2019, η παρούσα έκθεση υπογραμμίζει το σημαντικό έργο που έχει επιτελεστεί σε διάφορα επίπεδα για την αντιμετώπιση και την πρόληψη των απειλών στον κυβερνοχώρο και της παραπληροφόρησης στο πλαίσιο εκλογών. Ανταποκρινόμενη στην έκκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη λήψη μέτρων με σκοπό την προστασία των δημοκρατικών συστημάτων της Ένωσης και την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης ενόψει των επικείμενων εκλογών, η Ένωση έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την ανάληψη περισσότερο συντονισμένης δράσης στον τομέα της εκλογικής ανθεκτικότητας. Ωστόσο, δεδομένης της πίεσης του χρόνου για τη διασφάλιση της ετοιμότητας της Ένωσης προτού οι Ευρωπαίοι ψηφοφόροι προσέλθουν στις κάλπες τον Μάιο του 2019, η Επιτροπή καλεί όλους τους εμπλεκόμενους φορείς –τις κυβερνητικές αρχές, τα πολιτικά κόμματα και, κυρίως, τις διαδικτυακές πλατφόρμες– να εντείνουν τις προσπάθειες ενίσχυσης της εκλογικής ανθεκτικότητας για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης. Ενόψει του προσεχούς Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 21ης και 22ας Μαρτίου 2019, το οποίο θα συζητήσει την πρόοδο που έχει συντελεστεί στον συγκεκριμένο τομέα, η Επιτροπή καλεί επίσης τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τον μεταξύ τους συντονισμό για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και τη διασφάλιση της προστασίας των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η ΕΕ έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας, καθώς έχει επιτευχθεί συμφωνία επί διαφόρων νομοθετικών πρωτοβουλιών προτεραιότητας οι οποίες θα ενισχύσουν την ασφάλεια για όλους τους πολίτες. Τους τελευταίους μήνες¹, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης, καθώς και σχετικά με τη θέσπιση νέων κανόνων της ΕΕ για τον περιορισμό του χώρου στον οποίο δρουν οι τρομοκράτες και άλλοι εγκληματίες, καθιστώντας δυσχερέστερη γι' αυτούς την πρόσβαση σε πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών, τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους και την πραγματοποίηση ταξιδιών χωρίς να εντοπίζονται. Μετά την επίτευξη συμφωνίας επί 15 από τις 22 νομοθετικές πρωτοβουλίες τις οποίες υπέβαλε η Επιτροπή στο πλαίσιο της Ένωσης Ασφάλειας (βλ. κατάλογο όλων των πρωτοβουλιών σχετικά με την Ένωση Ασφάλειας στο *παράρτημα Ι*), η ΕΕ παράγει αποτελέσματα σε έναν κοινό τομέα προτεραιότητας για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή².

¹ Με βάση την πρόοδο που έχει ήδη σημειωθεί προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας. Για πλήρη επισκόπηση, βλ. τις προηγούμενες εκθέσεις προόδου της Ένωσης Ασφάλειας στην ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents_en.

² Βλ. την κοινή δήλωση σχετικά με τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για τη διετία 2018-2019: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-eu-legislative-priorities-2018-19_en.pdf.

Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της τρέχουσας νομοθετικής εντολής, οι συννομοθέτες πρέπει να αντιμετωπίσουν την επείγουσα απειλή την οποία συνιστά το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο, με την επίτευξη συμφωνίας επί της πρότασης της Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει επίσης να καταλήξουν σε συμφωνία επί της πρότασης της Επιτροπής για μια ενισχυμένη Ευρωπαϊκή Ακτοφυλακή και Συνοριοφυλακή με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας μέσω της ενίσχυσης της προστασίας των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης.

Τα τραγικά γεγονότα στην πόλη Christchurch της Νέας Ζηλανδίας στις 15 Μαρτίου 2019 δείχνουν ότι η απειλή της τρομοκρατίας εξακολουθεί να αποτελεί σαφή και υπαρκτό κίνδυνο, είτε τροφοδοτείται από τον ακροδεξιό εξτρεισμό είτε από άλλες εξτρεμιστικές ιδεολογίες. Οι δυσκολίες που ανέκυψαν στην προσπάθεια να αφαιρεθεί το περιεχόμενο ζωντανής ροής από τις διαδικτυακές πλατφόρμες και να αποτραπεί η επανεμφάνισή του, υπογραμμίζουν περαιτέρω τη ζωτική σημασία της πρότασης της Επιτροπής για το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο. Είναι ζωτικής σημασίας οι συννομοθέτες να εγκρίνουν επείγοντως τους προτεινόμενους κανόνες για την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο. Για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας σε όλες τις μορφές, είναι εξίσου σημαντικό όλα τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πλήρως τη νομοθεσία που έχει θεσπίσει η ΕΕ, ως απάντηση ειδικότερα στις τρομοκρατικές επιθέσεις στην Ευρώπη, προκειμένου να περιοριστεί ο χώρος στον οποίο δραστηριοποιούνται οι τρομοκράτες, και ιδίως την οδηγία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την οδηγία για τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής πυροβόλων όπλων. Στο πλαίσιο της καταπολέμησης του εξτρεισμού, η Επιτροπή εργάζεται επίσης δυναμικά και λαμβάνει κατάλληλα μέτρα κατά της παράνομης ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο, του αντιμουσουλμανικού μίσους και του αντισημιτισμού.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζεται επίσης η πρόοδος που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση άλλων ζητημάτων προτεραιότητας για την ασφάλεια, ιδίως όσον αφορά τη λήψη μέτρων για τη στήριξη της προστασίας δημόσιων χώρων. Η πλήρης και ορθή εφαρμογή των συμφωνηθέντων μέτρων αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για τη διασφάλιση των πλήρων οφελών μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας. Η Επιτροπή στηρίζει ενεργά τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδότησης, και διευκολύνοντας την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Όπου απαιτείται, η Επιτροπή αξιοποιεί επίσης πλήρως τις εξουσίες που της παρέχουν οι Συνθήκες για την επιβολή του ενωσιακού δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της κίνησης διαδικασίας επί παραβάσει, κατά περίπτωση.

Η παρούσα έκθεση εκδίδεται στον απόηχο του εορτασμού της 15ης Ευρωπαϊκής Ημέρας Μνήμης για τα θύματα της τρομοκρατίας στις 11 Μαρτίου 2019, δεκαπέντε χρόνια μετά τις βομβιστικές επιθέσεις που πραγματοποιήθηκαν στη Μαδρίτη στις 11 Μαρτίου 2004 και τρία χρόνια μετά τις θανάσιμες επιθέσεις που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες και στο Ζάβεντεμ στις 22 Μαρτίου 2016. Η παροχή στήριξης σε θύματα τρομοκρατικών επιθέσεων αποτελεί σημαντικό μέρος των εργασιών προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας. Για την περαιτέρω ενίσχυση της στήριξης αυτής, η Επιτροπή, στις 31 Ιανουαρίου 2019, εξέδωσε απόφαση για τη χρηματοδότηση του πιλοτικού έργου «Δημιουργία κέντρου εμπειρογνώσιας της ΕΕ για τα θύματα της τρομοκρατίας»³. Το κέντρο εμπειρογνώσιας της ΕΕ θα λειτουργεί ως κόμβος εμπειρογνώσιας και πλατφόρμα για τους επαγγελματίες που ασχολούνται με τα θύματα της τρομοκρατίας.

³ C (2019)636 (31.1.2019).

Η Επιτροπή επικροτεί την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τα πορίσματα και τις συστάσεις της ειδικής επιτροπής για την τρομοκρατία⁴, καθώς παρέχει πολύτιμη συμβολή στις κοινές εργασίες προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας.

II. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ

1. Πιο ισχυρά και έξυπνα συστήματα πληροφοριών για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης

Η ανταλλαγή πληροφοριών αποτελεί κεντρική πτυχή της στήριξης την οποία παρέχει η ΕΕ στις εθνικές αρχές για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του σοβαρού εγκλήματος. Στο πλαίσιο αυτό, η διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφοριών σε επίπεδο ΕΕ επιφέρει ριζική αλλαγή στον τρόπο παροχής των δεδομένων στις εθνικές αρχές, διασφαλίζοντας ότι τα δεδομένα είναι ακριβή και πλήρη. Οι συννομοθέτες έχουν καταλήξει σε πολιτική συμφωνία επί των σχετικών νομοθετικών προτάσεων προτεραιότητας με σκοπό την επίτευξη της **διαλειτουργικότητας των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ** για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης⁵. Τα προτεινόμενα μέτρα θα διασφαλίσουν την ταυτόχρονη λειτουργία των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ κατά τρόπο πιο ευφυή και στοχευμένο, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο τα υφιστάμενα δεδομένα, η διαλειτουργικότητα θα οδηγήσει στην κάλυψη των κενών πληροφόρησης και στην εξάλειψη των τυφλών σημείων, συμβάλλοντας στην ανίχνευση πολλαπλών ταυτοτήτων και στην καταπολέμηση της υποκλοπής ταυτότητας. Μετά την επίσημη έγκριση των νέων κανόνων από τους συννομοθέτες, η Επιτροπή θα είναι έτοιμη να στηρίξει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή τους. Είναι αναγκαία η στενή συνεργασία με τους οργανισμούς της ΕΕ και όλα τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν για την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου της πλήρους διαλειτουργικότητας των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης έως το 2020. Για την προετοιμασία των ανωτέρω, στις 5 Μαρτίου 2019 πραγματοποιήθηκε ένα πρώτο εργαστήριο με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών για τη δρομολόγηση μιας διαδικασίας αποτελεσματικού συντονισμού.

Στο παρόν στάδιο, η μελλοντική αρχιτεκτονική των διαλειτουργικών συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ θα περιλαμβάνει το ενισχυμένο **Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν**⁶, το υφιστάμενο **Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις**⁷, την πρόσφατα συμφωνηθείσα επέκταση του **Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου**⁸ στους

⁴ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με τα πορίσματα και τις συστάσεις της ειδικής επιτροπής για την τρομοκρατία (2018/2044(INI)).

⁵ COM(2017) 793 final (12.12.2017), COM(2017) 794 final (12.12.2017), COM(2018) 478 final (13.6.2018), COM(2018) 480 final (13.6.2018). Η πολιτική συμφωνία που επετεύχθη στις 5 Φεβρουαρίου 2019 εγκρίθηκε από την Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων του Συμβουλίου στις 13 Φεβρουαρίου 2019 και από την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 19 Φεβρουαρίου 2019.

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1860 (28.11.2018), κανονισμός (ΕΕ) 2018/1861 (28.11.2018), κανονισμός (ΕΕ) 2018/1862 (28.11.2018).

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2008 (9.7.2008).

⁸ Οι συννομοθέτες κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία επί αυτής της πρότασης προτεραιότητας στις 11 Δεκεμβρίου 2018 (COM(2017) 344 final (29.6.2017)). Η Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων του Συμβουλίου ενέκρινε τη συμφωνία στις 19 Δεκεμβρίου 2018. Η ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επιβεβαίωσε τη συμφωνία στις 11 Μαρτίου 2019.

υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και το νέο **σύστημα εισόδου/εξόδου της ΕΕ**⁹ και το νέο **Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS)**¹⁰.

Στο πλαίσιο της τεχνικής εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού, η Επιτροπή, στις 7 Ιανουαρίου 2019, υπέβαλε πρόταση για τον καθορισμό τεχνικών τροποποιήσεων του σχετικού κανονισμού¹¹. Οι προτεινόμενες αλλαγές αφορούν τις νομικές πράξεις των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στα οποία θα πραγματοποιεί αναζητήσεις το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού στο πλαίσιο της αξιολόγησης της ασφάλειας ή των κινδύνων παράτυπης μετανάστευσης των υπηκόων τρίτων χωρών που δεν υποχρεούνται να διαθέτουν θεώρηση προτού ταξιδέψουν προς τον χώρο Σένγκεν. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι αναγκαίες για την πλήρη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού. Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να εντείνουν τις εργασίες τους όσον αφορά τις τεχνικές τροποποιήσεις, προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία το συντομότερο δυνατόν και, με τον τρόπο αυτόν, να καταστεί δυνατή η ταχεία και έγκαιρη υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού με στόχο τη θέση του σε λειτουργία στις αρχές του 2021.

Τον Μάιο του 2018 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για την **ενίσχυση του υφιστάμενου Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις**¹², η οποία προβλέπει τη διενέργεια διεξοδικότερων ελέγχων ιστορικού για τους αιτούντες θεώρηση και την κάλυψη των κενών πληροφόρησης μέσω της βελτίωσης της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Το Συμβούλιο ενέκρινε τη διαπραγματευτική εντολή του στις 19 Δεκεμβρίου 2018 και, στις 13 Μαρτίου 2019, η ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ψήφισε την έκθεσή του επί της πρότασης ολοκληρώνοντας έτσι την πρώτη ανάγνωση. Η Επιτροπή ζητεί την ταχεία έναρξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ των συννομοθετών στο πλαίσιο του επόμενου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Τον Μάιο του 2016 η Επιτροπή πρότεινε τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του **Eurodac**¹³ ώστε να συμπεριληφθεί σε αυτό η ταυτοποίηση όχι μόνο των αιτούντων άσυλο αλλά και των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και εκείνων που εισέρχονται παράτυπα στην ΕΕ. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2018¹⁴ και την ανακοίνωση της Επιτροπής της 6ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη μετανάστευση¹⁵, η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να προβούν στην έγκριση της πρότασης χωρίς καθυστέρηση. Με την έγκριση αυτής της νομοθετικής πρότασης, το Eurodac θα καταστεί μέρος της μελλοντικής αρχιτεκτονικής των διαλειτουργικών συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ, με αποτέλεσμα την ενσωμάτωση των κρίσιμων δεδομένων σχετικά με τους παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών και εκείνους που εισέρχονται παράτυπα στην ΕΕ.

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2226 (30.11.2017).

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1240 (12.9.2018) και κανονισμός (ΕΕ) 2018/1241 (12.9.2018).

¹¹ COM(2019) 4 final (7.1.2019).

¹² COM(2018) 302 final (16.5.2018).

¹³ COM(2016) 272 final (4.5.2016).

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2018/12/14/european-council-conclusions-13-14-december-2018/>.

¹⁵ COM(2019) 126 final (6.3.2019).

Προκειμένου να ενισχυθούν τα συστήματα πληροφοριών της ΕΕ για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:

- να εγκρίνουν τη νομοθετική πρόταση για το **Eurodac**, επί της οποίας επίκειται συμφωνία, πριν από τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. *(Προτεραιότητα της κοινής δήλωσης)*
- να εντείνουν τις εργασίες με σκοπό την επίτευξη ταχείας συμφωνίας σχετικά με τις προτεινόμενες τεχνικές τροποποιήσεις που είναι απαραίτητες για τη θέσπιση του **Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού**.

2. Ενίσχυση της ασφάλειας μέσω της ενίσχυσης της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων

Η ισχυρή προστασία των εξωτερικών συνόρων αποτελεί προϋπόθεση για έναν ασφαλή χώρο ελεύθερης κυκλοφορίας χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Πρόκειται για καθήκον των κρατών μελών, τα οποία πρέπει να διασφαλίζουν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων τους, τόσο προς το συμφέρον των ιδίων όσο και προς το κοινό συμφέρον του συνόλου, με τη βοήθεια της **Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής**. Ανταποκρινόμενη στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου του 2018¹⁶, η Επιτροπή πρότεινε τον Σεπτέμβριο του 2018 την ενίσχυση των ικανοτήτων της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής¹⁷. Βάσει της πρότασης αυτής, ο Οργανισμός θα αναβαθμιστεί από επιχειρησιακή άποψη με την απόκτηση μόνιμου σώματος 10 000 συνοριοφυλάκων με εκτελεστικές αρμοδιότητες και δικού του εξοπλισμού, με παράλληλο πλήρη σεβασμό τόσο των θεμελιωδών δικαιωμάτων όσο και της κυριαρχίας των κρατών μελών.

Οι νομοθετικές εργασίες επί της πρότασης προχωρούν ικανοποιητικά και οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των συννομοθετών έχουν εισέλθει στην κρίσιμη φάση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τη διαπραγματευτική εντολή του στις 11 Φεβρουαρίου 2019, ενώ το Συμβούλιο έλαβε την εντολή του στις 20 Φεβρουαρίου 2019. Στις 27 Φεβρουαρίου 2019 και στις 12 Μαρτίου 2019 πραγματοποιήθηκαν δύο συνεδριάσεις τριμερούς διαλόγου. Η Επιτροπή επικροτεί και στηρίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς αυτό το ζήτημα προτεραιότητας, η οποία καταδεικνύει την προσήλωση όλων των θεσμικών οργάνων στην έγκριση της εν λόγω πρότασης πριν από τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Για την ενίσχυση της ασφάλειας μέσω της ενισχυμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο:

- να εγκρίνουν τη νομοθετική πρόταση για ενίσχυση της **Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής** κατά τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. *(Πρωτοβουλία της ομιλίας για την κατάσταση της Ένωσης το 2018)*

3. Πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης

Η αντιμετώπιση του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο εξακολουθεί να συνιστά βασική πρόκληση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης. Το περιεχόμενο αυτό διαδραμάτισε ρόλο στις περισσότερες επιθέσεις που πραγματοποιήθηκαν σε ευρωπαϊκό έδαφος τα τελευταία δύο έτη, είτε μέσω υποκίνησης

¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/35936/28-euco-final-conclusions-el.pdf>.

¹⁷ COM(2018) 631 final (12.9.2018).

για την εκτέλεση επίθεσης, είτε μέσω παροχής οδηγιών για τον τρόπο εκτέλεσής της, είτε μέσω εξύμνησης των θανάσιμων αποτελεσμάτων. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο σαφής και ενεστώς κίνδυνος τον οποίο ενέχει το περιεχόμενο αυτό, η ομιλία του Προέδρου Γιούνκερ για την κατάσταση της Ένωσης το 2018 συνοδεύτηκε από πρόταση¹⁸ κανονισμού για το **τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο**, η οποία θεσπίζει νομικό πλαίσιο για την πρόληψη της κατάχρησης των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας για τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο. Σε πλαίσιο πλήρους διασφάλισης της ελευθερίας του λόγου και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων, οι μελλοντικοί κανόνες πρέπει απαραίτητως να προβλέπουν αποτελεσματικά μέτρα για την όσο το δυνατόν ταχύτερη αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, δεδομένου ότι η δυνητική ζημία που προκαλείται από το περιεχόμενο αυτό αυξάνεται κάθε ώρα που παραμένει στο διαδίκτυο.

Μολονότι το Συμβούλιο ενέκρινε τη διαπραγματευτική του εντολή τον Δεκέμβριο του 2018, οι εργασίες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη και προσδοκάται ότι το Κοινοβούλιο θα μπορέσει να εγκρίνει τη διαπραγματευτική του εντολή κατά τη διάρκεια του Μαρτίου του 2019¹⁹. Η Επιτροπή καλεί και τους δύο συννομοθέτες να καταλήξουν σε συμφωνία επί της προτεινόμενης νομοθεσίας κατά τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δεδομένης της ζωτικής σημασίας που έχει ένα κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο βάσει σαφών κανόνων και διασφαλίσεων.

Παράλληλα, η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών για την **πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης**. Ειδικός μηχανισμός συνεργασίας της ΕΕ, με τη συμμετοχή εθνικών εκπροσώπων, συμβάλλει στο να διασφαλιστεί ότι η στήριξη σε επίπεδο ΕΕ ανταποκρίνεται στις ανάγκες των κρατών μελών²⁰. Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί διάσκεψη με θέμα «Οι πόλεις της ΕΕ κατά της ριζοσπαστικοποίησης» (EU cities against radicalisation), η οποία διοργανώθηκε από κοινού με την Επιτροπή των Περιφερειών στις 26 Φεβρουαρίου 2019. Στις 13 Μαρτίου 2019, η Επιτροπή διοργάνωσε συνάντηση εμπειρογνομόνων με εθνικούς φορείς χάραξης πολιτικής για τον προσδιορισμό πρακτικών μέτρων προς την κατεύθυνση της περαιτέρω στήριξης των υπηρεσιών σωφρονιστηρίων και δικαστικής επιτήρησης. Τα αποτελέσματα αυτών των εργασιών θα αποτελέσουν μέρος εγχειριδίου το οποίο εκπονείται από το δίκτυο για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση και αφορά την αποκατάσταση και την επανένταξη δραστών τρομοκρατικών πράξεων, αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών που επιστρέφουν και ατόμων που ριζοσπαστικοποιούνται στις φυλακές (βλ. επίσης ενότητα IV.4 σχετικά με το εξωτερικό).

Προκειμένου να αποφευχθεί η ριζοσπαστικοποίηση, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- να εγκρίνει, κατά προτεραιότητα, τη διαπραγματευτική εντολή του σχετικά με τη

¹⁸ COM(2018) 640 final (12.9.2018).

¹⁹ Η Επιτροπή Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ψήφισε τη γνωμοδότησή της στις 4 Μαρτίου 2019. Η Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ψήφισε την έκθεσή της στις 11 Μαρτίου 2019. Η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναμένεται να ψηφίσει την έκθεσή της στις 21 Μαρτίου 2019.

²⁰ Οι ανάγκες των κρατών μελών όσον αφορά την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης προσδιορίστηκαν, για πρώτη φορά, στους λεγόμενους στρατηγικούς προσανατολισμούς για τις δράσεις πρόληψης της ΕΕ για το 2019. Οι στρατηγικοί προσανατολισμοί διατίθενται στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3626&news=1&mod_groups=1&month=08&year=2018&Lang=EL.

νομοθετική πρόταση για την πρόληψη της διάδοσης **τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο**, προκειμένου οι συννομοθέτες να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τη νομοθεσία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. (Πρωτοβουλία της ομιλίας για την κατάσταση της Ένωσης το 2018)

4. Ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας

Οι παραδοσιακές απειλές στον κυβερνοχώρο για συστήματα και δεδομένα εξακολουθούν να εμφανίζουν αυξητική τάση· το 2018 παρατηρήθηκε αύξηση της δραστηριότητας δραστών κακόβουλων ενεργειών σε ένα ευρύ φάσμα στόχων και θυμάτων. Η καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και η ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας παραμένουν, επομένως, προτεραιότητα της δράσης της ΕΕ. Η ΕΕ έχει σημειώσει απτή πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας, με την υλοποίηση των δράσεων που καθορίστηκαν στην κοινή ανακοίνωση του Σεπτεμβρίου του 2017²¹ με τίτλο «Ανθεκτικότητα, αποτροπή και άμυνα: Οικοδόμηση ισχυρής ασφάλειας στον κυβερνοχώρο για την ΕΕ».

Στις 12 Μαρτίου 2019, η ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επιβεβαίωσε την πολιτική συμφωνία στην οποία κατέληξαν οι συννομοθέτες σχετικά με την **πράξη για την κυβερνοασφάλεια**. Η εν λόγω πράξη, η οποία αναμένεται να τεθεί σε ισχύ τον Μάιο του 2019, θα αυξήσει τις ικανότητες κυβερνοασφάλειας και την ετοιμότητα των κρατών μελών και των επιχειρήσεων. Η πράξη για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο θα θεσπίσει πλαίσιο πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας για τα προϊόντα, τα συστήματα και τις υπηρεσίες τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών. Θα βελτιώσει επίσης τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, ιδίως του μετονομασθέντος οργανισμού της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια.

Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω πρόοδος επί της πρότασης της Επιτροπής, του Σεπτεμβρίου 2018, για τη σύσταση του **ευρωπαϊκού βιομηχανικού, τεχνολογικού και ερευνητικού κέντρου ικανοτήτων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και του δικτύου εθνικών κέντρων συντονισμού**²². Σκοπός της πρότασης είναι η στήριξη των τεχνολογικών και βιομηχανικών ικανοτήτων στον τομέα της κυβερνοασφάλειας και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου της κυβερνοασφάλειας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τις διαπραγματευτικές εντολές τους στις 13 Μαρτίου 2019. Επιπλέον, η πρώτη συνεδρίαση τριμερούς διαλόγου πραγματοποιήθηκε στις 13 Μαρτίου 2019. Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να καταλήξουν σύντομα σε συμφωνία σχετικά με την προτεινόμενη νομοθεσία.

Η ΕΕ έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την περαιτέρω επιχειρησιακή εφαρμογή της **κοινής διπλωματικής αντίδρασης της ΕΕ έναντι κακόβουλων δραστηριοτήτων στον κυβερνοχώρο** (η «εργαλειοθήκη για τη διπλωματία στον κυβερνοχώρο»), ανταποκρινόμενη στην έκκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου²³ για προώθηση των εργασιών όσον αφορά την ικανότητα αντιμετώπισης και αποτροπής κυβερνοεπιθέσεων μέσω ενωσιακών περιοριστικών μέτρων. Στις 8 Μαρτίου 2019, η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας και η Επιτροπή υπέβαλαν κοινή πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την επιβολή περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση των

²¹ JOIN(2017) 450 final (13.9.2017).

²² COM(2018) 630 final (12.9.2018).

²³ Βλ. τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου του 2018 και του Οκτωβρίου του 2018.

κυβερνοεπιθέσεων που απειλούν την Ένωση ή τα κράτη μέλη της. Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος ζητούν την ταχεία έγκριση της πρότασης αυτής προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα της Ένωσης έναντι των κυβερνοεπιθέσεων.

Προκειμένου να ενισχυθεί η κυβερνοασφάλεια, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος καλούν το Συμβούλιο:

- να εγκρίνει τον κανονισμό του Συμβουλίου σχετικά με την **επιβολή περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση των κυβερνοεπιθέσεων** που απειλούν την Ένωση ή τα κράτη μέλη της.

5. Κλείσιμο του χώρου στον οποίο δρουν οι τρομοκράτες

Η ΕΕ έχει αναλάβει περαιτέρω δράση προκειμένου να στερήσει από τους τρομοκράτες και τους εγκληματίες τα μέσα δράσης τους, καθιστώντας δυσχερέστερη γι' αυτούς την πρόσβαση σε πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών, τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους και την πραγματοποίηση ταξιδιών χωρίς να εντοπίζονται.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν, στις 14 Φεβρουαρίου 2019, σε πολιτική συμφωνία σχετικά με την πρόταση κανονισμού για **την επιβολή περιορισμών στην κυκλοφορία στην κυκλοφορία και τη χρήση πρόδρομων ουσιών εκρηκτικών υλών**²⁴. Μόλις αρχίσει να εφαρμόζεται, ο κανονισμός θα επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, περιορίζοντας την πρόσβαση σε επικίνδυνες πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν καταχρηστικά για την κατασκευή αυτοσχέδιων βομβών. Θα καλύψει τα κενά ασφαλείας με μέτρα όπως η απαγόρευση πρόσθετων χημικών ουσιών, οι υποχρεωτικοί έλεγχοι των ποινικών μητρώων όσων υποβάλλουν αίτηση άδειας για την αγορά ουσιών με περιορισμό χρήσης και η διευκρίνιση ότι οι κανόνες που ισχύουν για τους οικονομικούς φορείς ισχύουν επίσης για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο διαδίκτυο.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των προσπαθειών καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, οι συννομοθέτες κατέληξαν σε συμφωνία επί της πρότασης οδηγίας **για τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών** για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη σοβαρών ποινικών αδικημάτων²⁵. Μετά την τυπική έκδοση και εφαρμογή της, η οδηγία θα παράσχει στις ορισθείσες αρχές επιβολής του νόμου και στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών που τηρούνται στα εθνικά κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών. Η οδηγία θα ενισχύσει επίσης τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και θα διευκολύνει την πρόσβαση της Ευρωπόλ σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες.

Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θα εξετάσει περαιτέρω τη συνεργασία μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών των διαφόρων κρατών μελών, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της επικείμενης έκθεσης σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των μονάδων

²⁴ COM(2018) 209 final (17.4.2018).

²⁵ Οι συννομοθέτες κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία επί της πρότασης της Επιτροπής στις 12 Φεβρουαρίου 2019 (COM(2018) 213 final (17.4.2018)). Η συμφωνία αυτή εγκρίθηκε από την Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων του Συμβουλίου στις 20 Φεβρουαρίου 2019 και από την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 26 Φεβρουαρίου 2019.

χρηματοοικονομικών πληροφοριών, όπως προβλέπεται στην 5η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες²⁶. Επιπλέον, όπως επίσης απαιτείται βάσει της 5ης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η Επιτροπή αξιολογεί πτυχές που συνδέονται με την πιθανή διασύνδεση μεταξύ εθνικών κεντρικών μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και συστημάτων ανάκτησης δεδομένων στη ΕΕ. Η Επιτροπή αναλύει επίσης μέτρα κατάσχεσης που δεν βασίζονται σε καταδίκη στην Ένωση. Τέλος, ανταποκρινόμενη και πάλι σε έκκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²⁷, η Επιτροπή θα συνεχίσει να αξιολογεί την αναγκαιότητα, την τεχνική σκοπιμότητα και την αναλογικότητα πρόσθετων μέτρων για την παρακολούθηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στην ΕΕ.

Στο πλαίσιο των εργασιών περιορισμού της πλαστογράφησης εγγράφων, οι συννομοθέτες κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία στις 19 Φεβρουαρίου 2019 επί της πρότασης κανονισμού για την ενίσχυση της **ασφάλειας των δελτίων ταυτότητας των πολιτών της Ένωσης και των εγγράφων διαμονής**²⁸ ώστε να μην είναι δυνατή η δόλια χρήση τους από εγκληματίες και τρομοκράτες. Η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επιβεβαίωσε τη συμφωνία στις 11 Μαρτίου 2019. Μετά την έγκρισή της, η πρόταση θα θεσπίσει ελάχιστα χαρακτηριστικά ασφάλειας για τα δελτία ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένων βιομετρικών αναγνωριστικών στοιχείων (εικόνα του προσώπου και δύο δακτυλικά αποτυπώματα) σε ένα ανεπαφικό μικροκύκλωμα. Με τον τρόπο αυτόν θα βελτιωθεί σημαντικά η ασφάλεια των εθνικών δελτίων ταυτότητας και των εγγράφων διαμονής, καθιστώντας πιο δύσκολη την κατάχρηση ή παραποίηση των εγγράφων αυτών από τρομοκράτες και άλλους εγκληματίες προκειμένου να εισέρχονται ή να μετακινούνται εντός της ΕΕ. Η ενίσχυση της ασφάλειας των δελτίων ταυτότητας θα συμβάλει στην ενίσχυση της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. Παράλληλα, η ενίσχυση της ασφάλειας και της αξιοπιστίας των εγγράφων θα διευκολύνει τους πολίτες της ΕΕ στην άσκηση των δικαιωμάτων τους ελεύθερης κυκλοφορίας.

Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά τις προτάσεις της Επιτροπής του Απριλίου του 2018 σχετικά με την **πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία**, δεδομένου ότι, επί του παρόντος, σε περισσότερες από τις μισές ποινικές έρευνες υποβάλλεται διασυννοριακό αίτημα για πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία²⁹. Το Συμβούλιο ενέκρινε τη διαπραγματευτική εντολή του επί της πρότασης κανονισμού³⁰ για τη βελτίωση της διασυννοριακής πρόσβασης σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία στο πλαίσιο

²⁶ Το άρθρο 65 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/843 (19.6.2018) ορίζει ότι έως την 1η Ιουνίου 2019 η Επιτροπή αξιολογεί το πλαίσιο για τη συνεργασία των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών με τρίτες χώρες, τα εμπόδια και τις ευκαιρίες ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών της Ένωσης, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η δυνατότητα δημιουργίας ενός μηχανισμού συντονισμού και στήριξης.

²⁷ Στην τελική έκθεση που εξέδωσε τον Δεκέμβριο του 2018, η ειδική επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την τρομοκρατία ζήτησε τη δημιουργία από την Ευρωπαϊκή Ένωση ενός συστήματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στοχευμένου στις συναλλαγές ατόμων που έχουν διασυνδέσεις με την τρομοκρατία και στη χρηματοδότησή αυτών στο πλαίσιο του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ.

²⁸ COM(2018) 212 final (17.4.2018).

²⁹ Τα ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία απαιτούνται περίπου στο 85 % των ποινικών ερευνών και στα δύο τρίτα των ερευνών αυτών προκύπτει ανάγκη υποβολής αιτήματος για λήψη αποδεικτικών στοιχείων από παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε άλλη δικαιοδοσία. Βλ. την εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει τη νομοθετική πρόταση (SWD(2018) 118 final (17.4.2018)).

³⁰ COM(2018) 225 final (17.4.2018). Το Συμβούλιο ενέκρινε τη διαπραγματευτική εντολή του επί της πρότασης κανονισμού στο πλαίσιο της συνεδρίασης του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 7ης Δεκεμβρίου 2018.

ποινικών ερευνών και επί της πρότασης οδηγίας³¹ σχετικά με τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων για τον ορισμό νόμιμων εκπροσώπων με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών. Ωστόσο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι πολύ περιορισμένη η πρόοδος που έχει σημειωθεί επί των προτάσεων μετά την έγκρισή τους από την Επιτροπή τον Απρίλιο του 2018. Δεδομένης της καίριας σημασίας της αποτελεσματικής πρόσβασης σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία για τη δίωξη διασυνοριακών εγκλημάτων όπως η τρομοκρατία ή το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, η Επιτροπή παροτρύνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να σημειώσει πρόοδο επί της πρότασης αυτής.

Παράλληλα, η Επιτροπή εργάζεται για τις **διεθνείς πρωτοβουλίες της σχετικά με την πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία** στο πλαίσιο των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων για ένα δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, που υπογράφηκε στη Βουδαπέστη, καθώς και με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Για τον λόγο αυτόν, στις 5 Φεβρουαρίου 2019 η Επιτροπή εξέδωσε συστάσεις³² σχετικά με τις διαπραγματευτικές εντολές και για τις δύο αυτές διεθνείς πρωτοβουλίες. Το Συμβούλιο συζητά επί του παρόντος τα σχέδια εντολών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της συνεδρίασης του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 7ης-8ης Μαρτίου 2019. Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εκδώσει την απόφαση για την έγκριση της συμμετοχής στις διαπραγματεύσεις σχετικά με ένα δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, που υπογράφηκε στη Βουδαπέστη, καθώς και την απόφαση για την έγκριση της έναρξης των διαπραγματεύσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες σχετικά με τη διασυνοριακή πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία. Είναι σημαντικό να προχωρήσουν ταχέως οι διαπραγματεύσεις προκειμένου να προωθηθεί η διεθνής συνεργασία στην ανταλλαγή ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων, με παράλληλη διασφάλιση της συμβατότητας με το δίκαιο της ΕΕ και τις υποχρεώσεις των κρατών μελών που απορρέουν από αυτό, λαμβανομένων επίσης υπόψη των μελλοντικών εξελίξεων στο δίκαιο της ΕΕ.

Για τον περιορισμό του χώρου στον οποίο δρουν οι τρομοκράτες, η Επιτροπή καλεί:

- το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** να εγκρίνει επείγοντως τη διαπραγματευτική εντολή του σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις για τα **ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία** προκειμένου να ξεκινήσει άμεσα συζητήσεις με το Συμβούλιο στο πλαίσιο του τριμερούς διαλόγου. *(Προτεραιότητα της κοινής δήλωσης)*
- το **Συμβούλιο** να εκδώσει τις αποφάσεις για την έγκριση, αφενός, της συμμετοχής στις διαπραγματεύσεις σχετικά με ένα **δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, που υπογράφηκε στη Βουδαπέστη**, και, αφετέρου, της έναρξης των **διαπραγματεύσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες** σχετικά με τη διασυνοριακή πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία.

III. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΚΥΒΕΡΝΟΑΠΕΙΛΕΣ

Η ικανότητα εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων να παρεμβαίνουν σε δημόσιες συζητήσεις και να χειραγωγούν τις εκλογές είναι περισσότερο πραγματική από ποτέ και θα

³¹ COM(2018) 226 final (17.4.2018). Το Συμβούλιο ενέκρινε τη διαπραγματευτική εντολή του επί της πρότασης οδηγίας στο πλαίσιο της συνεδρίασης του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 8ης Μαρτίου 2019.

³² COM(2019) 70 final (5.2.2019) και COM(2019) 71 final (5.2.2019).

μπορούσε να αυξηθεί περαιτέρω ενόψει των επικείμενων εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι πιθανές συνέπειες –η υπονόμευση ή η απονομιμοποίηση των δημοκρατικών θεσμών– συνιστούν σοβαρή, στρατηγική και αυξανόμενη απειλή. Αποτελούν βασικό μέρος των προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας τις οποίες αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ πέραν των εθνικών συνόρων και απαιτούν κοινή, διασυννοριακή απάντηση.

Οι προεκλογικές εκστρατείες ενόψει των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα ξεκινήσουν ουσιαστικά τον Μάρτιο. Ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 21ης και 22ας Μαρτίου 2019, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εντείνουν τον μεταξύ τους συντονισμό και την ανταλλαγή πληροφοριών για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και την προστασία των εκλογών από τις κυβερνοαπειλές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως τα εργαλεία και τους διαύλους πληροφοριών που παρέχονται από την ΕΕ, ιδίως το νέο σύστημα ταχείας ειδοποίησης³³. Επιπλέον, λόγω ανησυχιών για την τρέχουσα κατάσταση, η Επιτροπή προτρέπει τις διαδικτυακές πλατφόρμες να επιταχύνουν τις προσπάθειές τους σε όλα τα κράτη μέλη με σκοπό τη διασφάλιση του αδιάβλητου χαρακτήρα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που θα διεξαχθούν τον Μάιο του 2019.

Για τη στήριξη και την ενθάρρυνση των προσπάθειών αυτών, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος συνεχίζουν να αναλαμβάνουν δράση βάσει δύο συμπληρωματικών σκελών για την αντιμετώπιση των απειλών στον κυβερνοχώρο: αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και ενίσχυση της εκλογικής ανθεκτικότητας.

1. Ανάλυση δράσης κατά της παραπληροφόρησης

Η έκθεση των πολιτών σε μεγάλης κλίμακας παραπληροφόρηση, μεταξύ άλλων, σε παραπλανητικές ή ακόμη και χαλκευμένες πληροφορίες, μπορεί να συνιστά ένα σοβαρό είδος κυβερνοαπειλής, και αποτελεί σοβαρή πρόκληση για τις επικείμενες ευρωπαϊκές εκλογές. Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των δράσεων που καθορίζονται **στην ανακοίνωση που εξέδωσε τον Απρίλιο του 2018 σχετικά με την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο**³⁴.

Επιπλέον, η πρόοδος που έχει σημειωθεί στο πλαίσιο του **κώδικα δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση**, ο οποίος υπογράφηκε από εκπροσώπους των δικτυακών πλατφορμών, κορυφαία κοινωνικά δίκτυα, διαφημιστές και τον διαφημιστικό κλάδο τον Οκτώβριο του 2018, τελεί υπό στενή παρακολούθηση από την Επιτροπή (βλ. κατωτέρω). Η Επιτροπή θα διενεργήσει διεξοδική αξιολόγηση κατά το πέρας της αρχικής δωδεκάμηνης περιόδου εφαρμογής του κώδικα. Εάν η εφαρμογή και ο αντίκτυπος του κώδικα δεοντολογίας δεν αποδειχθούν ικανοποιητικά, η Επιτροπή μπορεί να προτείνει περαιτέρω μέτρα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων νομοθετικού χαρακτήρα.

Βάσει των εργασιών αυτών, και ανταποκρινόμενες στην έκκληση την οποία απηύθυναν οι ηγέτες στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2018 για προστασία των

³³ Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης κατά της παραπληροφόρησης, το οποίο παρουσιάστηκε από την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο τον Δεκέμβριο του 2018 (βλ. κατωτέρω), το σύστημα ταχείας ειδοποίησης θα λειτουργεί ως κόμβος όπου τα κράτη μέλη, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και οι εταίροι θα μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τις εν εξελίξει εκστρατείες παραπληροφόρησης και να συντονίζουν τις ενέργειές τους. Το σύστημα θα βασίζεται μόνο σε μη διαβαθμισμένες πληροφορίες ανοικτής πηγής.

³⁴ COM(2018) 236 final (26.4.2018), ακολουθούμενη από έκθεση εφαρμογής (COM(2018) 794 final (5.12.2018)).

δημοκρατικών συστημάτων της Ένωσης, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος παρουσίασαν τον Δεκέμβριο του 2018 το **κοινό σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης**³⁵. Στο σχέδιο δράσης υπογραμμίζεται ότι, σύμφωνα με τη **Μονάδα Ανάλυσης Υβριδικών Απειλών της ΕΕ**, οι δραστηριότητες παραπληροφόρησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας συνιστούν τη μεγαλύτερη απειλή για την ΕΕ. Είναι συστηματικές, διαθέτουν επαρκείς πόρους και εκτελούνται σε διαφορετική κλίμακα από ό,τι σε άλλες χώρες. Για την αντιμετώπιση της απειλής της παραπληροφόρησης, το σχέδιο δράσης προβλέπει αύξηση των πόρων που διατίθενται για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, ειδικότερα για τις **ειδικές ομάδες στρατηγικής επικοινωνίας** της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (EYED), συμπεριλαμβανομένης της ειδικής ομάδας «East Strategic Communication»³⁶. Το σχέδιο δράσης προβλέπει επίσης αύξηση των πόρων που διατίθενται για το συγκεκριμένο ζήτημα και ζητεί την ενίσχυση των ομάδων τα επόμενα δύο έτη.

Το σχέδιο δράσης καθόρισε συγκεκριμένα μέτρα για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενός **συστήματος ταχείας ειδοποίησης**. Ενόψει των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το σύστημα ταχείας ειδοποίησης δημιουργήθηκε τον Μάρτιο του 2019 μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών προκειμένου να διευκολύνει την ανταλλαγή δεδομένων και αξιολογήσεων σχετικά με εκστρατείες παραπληροφόρησης και να παρέχει ειδοποιήσεις σχετικά με απειλές παραπληροφόρησης.

Το σχέδιο δράσης προβλέπει επίσης τη στενή παρακολούθηση της εφαρμογής του προαναφερόμενου κώδικα δεοντολογίας τον οποίο υπέγραψαν οι διαδικτυακές πλατφόρμες. Στις 29 Ιανουαρίου 2019, η Επιτροπή δημοσίευσε τις **εκθέσεις που υπέβαλαν οι υπογράφωντες τον κώδικα δεοντολογίας** – οι εταιρείες Google, Facebook, Twitter και Mozilla, καθώς και επαγγελματικές ενώσεις που εκπροσωπούν τον διαφημιστικό κλάδο. Η Επιτροπή επικρότησε την πρόοδο που έχει σημειωθεί, αλλά κάλεσε επίσης τους υπογράφοντες να εντείνουν τις προσπάθειές τους ενόψει των εκλογών του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³⁷.

Στις 28 Φεβρουαρίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τις **εκθέσεις των εταιρειών Facebook, Google και Twitter**, οι οποίες αφορούν την πρόοδο που σημειώθηκε τον Ιανουάριο του 2019 ως προς τις δεσμεύσεις τους για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης. Στις εκθέσεις αυτές, οι πλατφόρμες δεν παρείχαν αρκετά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι νέες πολιτικές και εργαλεία αναπτύσσονται εγκαίρως και με επαρκείς πόρους σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Υπάρχουν σαφώς περιθώρια βελτίωσης για όλους τους υπογράφοντες³⁸. Πιο συγκεκριμένα, η Επιτροπή καλεί τις πλατφόρμες να εξασφαλίσουν τη διαφάνεια των πολιτικών διαφημίσεων έως την έναρξη της εκστρατείας για τις ευρωπαϊκές εκλογές σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, να διευκολύνουν την κατάλληλη πρόσβαση σε δεδομένα των πλατφορμών για σκοπούς έρευνας και ελέγχου γεγονότων και να εξασφαλίσουν κατάλληλη συνεργασία μεταξύ πλατφορμών και μεμονωμένων κρατών μελών μέσω σημείων επαφής στο σύστημα ταχείας ειδοποίησης.

³⁵ JOIN(2018) 36 final (5.12.2018).

³⁶ Από τη δημιουργία της το 2015, η ειδική ομάδα «East Strategic Communication» έχει καταγράψει, αναλύσει και αναδείξει σχεδόν 5 000 παραδείγματα παραπληροφόρησης από τη Ρωσική Ομοσπονδία: έχει αποκαλύψει διάφορα ψευδή αφηγήματα παραπληροφόρησης, καθώς και τα εργαλεία, τις τεχνικές και τις προθέσεις των εκστρατειών παραπληροφόρησης, και έχει αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτά.

³⁷ Για περαιτέρω λεπτομέρειες, βλ.: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-746_el.htm.

³⁸ Για περαιτέρω λεπτομέρειες, βλ.: http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-19-1379_el.htm.

Η Επιτροπή θα υποβάλει εκ νέου έκθεση στις 20 Μαρτίου 2019 σχετικά με την εφαρμογή του προαναφερόμενου κώδικα δεοντολογίας.

2. Ενίσχυση της εκλογικής ανθεκτικότητας

Στις 12 Σεπτεμβρίου 2018 η Επιτροπή εξέδωσε δέσμη μέτρων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εκλογικών μας συστημάτων, η οποία απευθυνόταν στα κράτη μέλη και σε ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα και ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένης σύστασης σχετικά με τα εκλογικά δίκτυα συνεργασίας, τη διαδικτυακή διαφάνεια, την προστασία από περιστατικά κυβερνοασφάλειας και την καταπολέμηση των εκστρατειών παραπληροφόρησης, κατευθύνσεων σχετικά με την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για προστασία των δεδομένων³⁹, και νομοθετικής τροποποίησης με την οποία καθίστανται αυστηρότεροι οι κανόνες σχετικά με τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επικρότησε τη δέσμη μέτρων στο ψήφισμα το οποίο εξέδωσε στις 28 Οκτωβρίου 2018. Το Συμβούλιο επικρότησε τη δέσμη μέτρων στα συμπεράσματά του της 19ης Φεβρουαρίου 2019 σχετικά με τη διασφάλιση ελεύθερων και δίκαιων εκλογών, τα οποία εκφράζουν την κοινή δέσμευση όλων των κρατών μελών για μια συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση για την προστασία του αδιάβλητου χαρακτήρα των επικείμενων ευρωπαϊκών εκλογών. Το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων πραγματοποίησε συζήτηση σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση στις 7 Μαρτίου 2019.

Η τροποποίηση του κανονισμού σχετικά με το **καθεστώς και τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων**⁴⁰ θεσπίζει τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων για την παράνομη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε περίπτωση εσκεμμένης άσκησης επιρροής στο αποτέλεσμα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Κατόπιν πολιτικής συμφωνίας⁴¹ τον Ιανουάριο του 2019, η ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενέκρινε το κείμενο της τροποποίησης στις 12 Μαρτίου 2019. Η τροποποίηση προγραμματίζεται να αποκτήσει νομοθετική ισχύ πριν από τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η σύσταση σχετικά με τα **εκλογικά δίκτυα συνεργασίας, τη διαδικτυακή διαφάνεια, την προστασία από περιστατικά κυβερνοασφάλειας και την καταπολέμηση των εκστρατειών παραπληροφόρησης στο πλαίσιο των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**⁴² απευθύνεται στα κράτη μέλη και στα εθνικά και ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και ιδρύματα και παρουσιάζει συγκεκριμένα μέτρα για τους σχετικούς φορείς σε αυτούς τους τομείς. Σε μια προσπάθεια εφαρμογής της σύστασης, τα εθνικά εκλογικά δίκτυα όρισαν σημεία επαφής τα οποία θα συμμετάσχουν σε ένα **ευρωπαϊκό δίκτυο συνεργασίας για τις εκλογές**, ο ρόλος του οποίου είναι να προειδοποιεί για απειλές, να βοηθά την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των εθνικών δικτύων, να εξετάζει κοινές λύσεις σε διαπιστωμένες προκλήσεις και να ενθαρρύνει κοινά σχέδια και ασκήσεις μεταξύ των εθνικών δικτύων. Κατά την πρώτη συνεδρίαση του δικτύου που πραγματοποιήθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2019, οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι απαιτείται ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διασφάλιση του αδιάβλητου

³⁹ COM(2018) 638 final (12.9.2018).

⁴⁰ COM(2018) 636 final (12.9.2018).

⁴¹ Οι συννομοθέτες κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία στις 16 Ιανουαρίου 2018, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων του Συμβουλίου στις 25 Ιανουαρίου 2019 και από την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 29 Ιανουαρίου 2019.

⁴² C(2018) 5949 final (12.9.2018).

χαρακτήρα των εκλογών, με παράλληλη διαφύλαξη ενός ανοικτού δημοκρατικού διαλόγου και ισότιμων όρων πολιτικού ανταγωνισμού. Η δεύτερη συνεδρίαση του ευρωπαϊκού δικτύου συνεργασίας για τις εκλογές πραγματοποιήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2019 και επικεντρώθηκε σε θέματα σχετικά με την παρακολούθηση και την επιβολή τα οποία αφορούν το εκλογικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των δεδομένων, της ρύθμισης των μέσων ενημέρωσης, της επιβολής του νόμου, της διαφάνειας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και της συμμετοχής διαφόρων ενδιαφερομένων φορέων σε δραστηριότητες παρακολούθησης. Στο πλαίσιο της συνεδρίασης αυτής τέθηκαν οι βάσεις για τη συμμετοχή των μελών του δικτύου σε μια άσκηση ανθεκτικότητας στον κυβερνοχώρο αμέσως μετά την επόμενη συνεδρίασή του, η οποία αναμένεται να πραγματοποιηθεί στις 5 Απριλίου 2019.

Στις 19 Φεβρουαρίου 2019 διεξήχθη **εργαστήριο με θέμα «Ενίσχυση της κυβερνοανθεκτικότητας των εκλογών»**, το οποίο συνδιοργανώθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή με σκοπό τη βελτίωση της ασφάλειας και της ανθεκτικότητας των εκλογικών συστημάτων και υποδομών έναντι των διαρκώς εξελισσόμενων απειλών στον κυβερνοχώρο. Οι εθνικές αρχές των κρατών μελών για την κυβερνοασφάλεια, ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών και οι διαδικτυακές πλατφόρμες συζήτησαν μέτρα τα οποία επικεντρώνονταν σε δράσεις που είναι επείγουσες και σημαντικές για τη διασφάλιση του αδιάβλητου χαρακτήρα των εκλογών του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη συνεργάζονται επίσης στενά σε άλλες **δραστηριότητες ευαισθητοποίησης** οι οποίες έχουν ως στόχο την προστασία του αδιάβλητου χαρακτήρα της εκλογικής διαδικασίας και την εξασφάλιση της συμμετοχής φορέων από τον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης, των διαδικτυακών πλατφορμών και της κοινωνίας των πολιτών.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η παραπληροφόρηση και να διασφαλιστεί η εκλογική ανθεκτικότητα, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος καλούν τα κράτη μέλη:

- να εφαρμόσουν άμεσα και αποφασιστικά τις δράσεις του **κοινού σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης** του Δεκεμβρίου του 2018.

IV. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

1. Εφαρμογή των νομοθετικών μέτρων στην Ένωση Ασφάλειας

Η πλήρης και ορθή εφαρμογή των συμφωνηθέντων μέτρων αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για να διασφαλιστεί το πλήρες όφελος μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας. Η Επιτροπή στηρίζει ενεργά τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδότησης, και διευκολύνοντας την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Όπου απαιτείται, η Επιτροπή αξιοποιεί επίσης πλήρως τις εξουσίες που της παρέχουν οι Συνθήκες για την επιβολή του ενωσιακού δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της κίνησης διαδικασιών επί παραβάσει, κατά περίπτωση.

Όσον αφορά την εφαρμογή της **οδηγίας της ΕΕ σχετικά με τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών**⁴³, η Επιτροπή κίνησε στις 19 Ιουλίου 2018 διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 14 κρατών μελών, επειδή δεν κοινοποίησαν την έκδοση εθνικής νομοθεσίας η οποία μεταφέρει

⁴³ Οδηγία (ΕΕ) 2016/681 (27.4.2016).

πλήρως την οδηγία⁴⁴ –εργαλείο καίριας σημασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και άλλων σοβαρών εγκλημάτων– στο εθνικό τους δίκαιο. Έκτοτε, εννέα από αυτά τα κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει την πλήρη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο⁴⁵. Τα κράτη μέλη στα οποία εξακολουθεί να μην έχει πραγματοποιηθεί πλήρης μεταφορά στο εθνικό δίκαιο έχουν λάβει αιτιολογημένες γνώμες (η Ισπανία στις 24 Ιανουαρίου 2019, οι Κάτω Χώρες και η Φινλανδία στις 7 Μαρτίου 2019). Παράλληλα, η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειες που καταβάλλουν για να ολοκληρώσουν την ανάπτυξη των συστημάτων τους για τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών.

Η προθεσμία για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας**⁴⁶ έληξε στις 8 Σεπτεμβρίου 2018. Η Επιτροπή κίνησε στις 22 Νοεμβρίου 2018 διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 16 κρατών μελών, επειδή δεν κοινοποίησαν την έκδοση εθνικής νομοθεσίας για την πλήρη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο. Έκτοτε, 9 από αυτά τα κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει την πλήρη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο⁴⁷. Η Επιτροπή προτρέπει τα υπόλοιπα 7 κράτη μέλη να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα το συντομότερο δυνατόν⁴⁸.

Η προθεσμία για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **οδηγίας σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων**⁴⁹ έληξε στις 14 Σεπτεμβρίου 2018. Μέχρι στιγμής, 6 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει την πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο⁵⁰ και 5 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει μερική μεταφορά⁵¹. Στις 22 Νοεμβρίου 2018, 22 κράτη μέλη⁵², στα οποία περιλαμβάνονται αυτά που έχουν κοινοποιήσει μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, έλαβαν προειδοποιητικές επιστολές από την Επιτροπή.

Όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **οδηγίας για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου**⁵³, η Επιτροπή, στις 19 Ιουλίου 2018, κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος 19 κρατών μελών, λόγω μη κοινοποίησης της θέσπισης εθνικής νομοθεσίας που να εξασφαλίζει την πλήρη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο⁵⁴. Επί του παρόντος, 17 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει την πλήρη μεταφορά

⁴⁴ Βουλγαρία, Τσεχία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία και Φινλανδία.

⁴⁵ Βουλγαρία, Εσθονία, Ελλάδα, Γαλλία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Αυστρία, Πορτογαλία, Ρουμανία (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁴⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 (15.3.2017).

⁴⁷ Η Βουλγαρία, η Τσεχία, η Γερμανία, η Εσθονία, η Ισπανία, η Γαλλία, η Κροατία, η Ιταλία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Σλοβακία, η Φινλανδία και η Σουηδία κοινοποίησαν τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁴⁸ Το Βέλγιο, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σλοβενία κοινοποίησαν μερική μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Η Ελλάδα, η Κύπρος και το Λουξεμβούργο δεν προέβησαν σε καμία κοινοποίηση (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁴⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/853 (17.5.2017).

⁵⁰ Δανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Μάλτα και Αυστρία (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁵¹ Τσεχία, Εσθονία, Λιθουανία, Πορτογαλία και Ηνωμένο Βασίλειο (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁵² Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁵³ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 (27.4.2016).

⁵⁴ Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία και Φινλανδία. Η Επιτροπή λαμβάνει απαντήσεις από τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων κοινοποιήσεις της σχετικής νομοθεσίας, οι οποίες επί του παρόντος αναλύονται (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

στο εθνικό δίκαιο και 5 κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει μερική μεταφορά⁵⁵. Μέχρι στιγμής έχουν περατωθεί οι διαδικασίες σε βάρος 6 κρατών μελών⁵⁶, ενώ 9 κράτη μέλη έλαβαν αιτιολογημένη γνώμη στις 25 Ιανουαρίου 2019⁵⁷.

Η Επιτροπή αναμένεται να υποβάλει έκθεση σχετικά με τη συνέπεια του προσδιορισμού των φορέων εκμετάλλευσης βασικών υπηρεσιών έως τις 9 Μαΐου 2019. Βάσει των κοινοποιήσεων των κρατών μελών, διαπιστώθηκε ότι η **οδηγία για την ασφάλεια των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών**⁵⁸ έχει μεταφερθεί πλήρως στο εθνικό δίκαιο 25 κρατών μελών και μερικώς στο εθνικό δίκαιο ενός κράτους μέλους⁵⁹. Τον Ιανουάριο του 2019, η Επιτροπή περάτωσε τις διαδικασίες επί παραβάσει λόγω μη κοινοποίησης σε βάρος 6 κρατών μελών⁶⁰. Εννέα κράτη μέλη⁶¹ αποτελούν αντικείμενο διαδικασίας επί παραβάσει λόγω μη κοινοποίησης της πλήρους μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Στο πλαίσιο της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για την ασφάλεια των συστημάτων δικτύων και πληροφοριών, τα κράτη μέλη όφειλαν να υποβάλουν στην Επιτροπή, έως τις 9 Νοεμβρίου 2018, πληροφορίες σχετικά με τους φορείς εκμετάλλευσης βασικών υπηρεσιών που εντοπίστηκαν στην επικράτειά τους. Η Επιτροπή αξιολογεί επί του παρόντος τις πληροφορίες που υπέβαλαν τα κράτη μέλη⁶².

Επιπλέον, η Επιτροπή αξιολογεί τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της **4ης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες**⁶³, ενώ παράλληλα εργάζεται για την επαλήθευση της εφαρμογής των κανόνων από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος και των 28 κρατών μελών, καθώς έκρινε ότι από τις κοινοποιήσεις που λήφθηκαν από τα κράτη μέλη δεν προκύπτει πλήρης μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εθνικό δίκαιο⁶⁴. Θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί τις αρμοδιότητές της όταν κρίνεται σκόπιμο για να εξασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας.

⁵⁵ Το Βέλγιο, η Γερμανία, η Εσθονία, η Ιρλανδία, η Γαλλία, η Κροατία, η Ιταλία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, η Μάλτα, η Αυστρία, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Σλοβακία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησαν την πλήρη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Η Τσεχία, η Πορτογαλία, η Φινλανδία, η Σλοβενία και οι Κάτω Χώρες κοινοποίησαν μερική μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Επιπλέον, η Δανία ολοκλήρωσε τη μεταφορά στο εθνικό της δίκαιο (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁵⁶ Βουλγαρία, Γαλλία, Κροατία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019). Ελλάδα, Κύπρος, Ισπανία, Σλοβενία, Πορτογαλία, Τσεχία, Βουλγαρία, Λετονία και Κάτω Χώρες (κατάσταση τις 11 Μαρτίου 2019).

⁵⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 (27.4.2016).

⁵⁹ Η Βουλγαρία, η Τσεχία, η Δανία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Εσθονία, η Ιρλανδία, η Ισπανία, η Γαλλία, η Κροατία, η Ιταλία, η Κύπρος, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβενία, η Σλοβακία, η Φινλανδία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησαν την πλήρη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Η Ουγγαρία κοινοποίησε μερική μεταφορά στο εθνικό της δίκαιο. Το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο δεν κοινοποίησαν στην Επιτροπή εθνικά μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁶⁰ Ιρλανδία, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Κάτω Χώρες και Πορτογαλία (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁶¹ Βουλγαρία, Βέλγιο, Δανία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Αυστρία και Ρουμανία (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁶² Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχία, Γερμανία, Δανία, Εσθονία, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία, Κροατία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁶³ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 (20.5.2015).

⁶⁴ Η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος όλων των κρατών μελών λόγω μη κοινοποίησης της εθνικής νομοθεσίας που μεταφέρει πλήρως την οδηγία στο εθνικό δίκαιο, καθώς, βάσει της αξιολόγησης, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ορισμένες διατάξεις της οδηγίας δεν είχαν μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν επείγοντως τα αναγκαία μέτρα για την πλήρη μεταφορά των ακόλουθων οδηγιών στο εθνικό δίκαιο και να το γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή:

- της οδηγίας της ΕΕ σχετικά με τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών, για την οποία 3 κράτη μέλη πρέπει ακόμη να κοινοποιήσουν τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 2 κράτη μέλη πρέπει να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶⁵.
- της οδηγίας για την ασφάλεια των συστημάτων δικτύων και πληροφοριών, για την οποία 2 κράτη μέλη δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμη τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 1 κράτος μέλος πρέπει να ολοκληρώσει την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶⁶.
- της οδηγίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, για την οποία 3 κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη κοινοποιήσει τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 4 κράτη μέλη πρέπει να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶⁷.
- της οδηγίας σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων, για την οποία 17 κράτη μέλη πρέπει ακόμη να κοινοποιήσουν τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και 5 κράτη μέλη πρέπει να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶⁸.
- της οδηγίας σχετικά με την επιβολή του δικαίου προστασίας των δεδομένων, για την οποία 5 κράτη μέλη πρέπει ακόμη να κοινοποιήσουν τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, και 5 κράτη μέλη πρέπει να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς⁶⁹· και
- της 4ης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, για την οποία 1 κράτος μέλος πρέπει ακόμη να ολοκληρώσει την κοινοποίηση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο⁷⁰.

⁶⁵ Η Ισπανία, οι Κάτω Χώρες και η Φινλανδία δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμη τη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Η Τσεχία και η Σλοβενία έχουν κοινοποιήσει τη μερική μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο και πρέπει να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019). Οι αναφορές σε κοινοποίηση πλήρους μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο λαμβάνουν υπόψη τις δηλώσεις των κρατών μελών και ισχύουν με την επιφύλαξη του ελέγχου της μεταφοράς από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

⁶⁶ Το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμη τη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Η Ουγγαρία έχει κοινοποιήσει τη μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και πρέπει να ολοκληρώσει την κοινοποίηση της μεταφοράς (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁶⁷ Η Ελλάδα, η Κύπρος και το Λουξεμβούργο δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμη τη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Το Βέλγιο, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σλοβενία έχουν κοινοποιήσει τη μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και πρέπει να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁶⁸ Το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Κύπρος, η Λετονία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Σλοβενία, η Σλοβακία, η Φινλανδία και η Σουηδία δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμη τη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Η Τσεχία, η Εσθονία, η Λιθουανία, η Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν κοινοποιήσει τη μερική μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο και πρέπει να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς (11 Μαρτίου 2019). Οι αναφορές σε κοινοποίηση πλήρους μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο λαμβάνουν υπόψη τις δηλώσεις των κρατών μελών και ισχύουν με την επιφύλαξη του ελέγχου της μεταφοράς από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

⁶⁹ Η Βουλγαρία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Κύπρος και η Λετονία δεν έχουν κοινοποιήσει ακόμη τη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Η Τσεχία, η Πορτογαλία, οι Κάτω Χώρες, η Φινλανδία και η Σλοβενία έχουν κοινοποιήσει τη μερική μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο και πρέπει να ολοκληρώσουν την κοινοποίηση της μεταφοράς (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

⁷⁰ Μέχρι στιγμής, η Ρουμανία έχει γνωστοποιήσει μόνο μερική μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και δεν έχει ολοκληρώσει ακόμη την κοινοποίηση της μεταφοράς. Όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει την πλήρη μεταφορά στο εθνικό τους δίκαιο. Ωστόσο, σύμφωνα με την αξιολόγηση της Επιτροπής, υπάρχουν ακόμη ορισμένες διατάξεις της οδηγίας για τις οποίες η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο δεν φαίνεται να έχει ολοκληρωθεί πλήρως (κατάσταση στις 11 Μαρτίου 2019).

2. Προστασία των δημόσιων χώρων: Συνιστώμενες ορθές πρακτικές

Στο πλαίσιο των πρακτικών εργασιών για τη βελτίωση της προστασίας και της ανθεκτικότητας έναντι της τρομοκρατίας, η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει τα κράτη μέλη και τις τοπικές αρχές τους **στην προστασία των δημόσιων χώρων**. Κατ' εφαρμογή του σχεδίου δράσης του 2017 για τη στήριξη της προστασίας των δημόσιων χώρων⁷¹, οι εν λόγω εργασίες επικεντρώνονται στην ανάπτυξη και τη συγκέντρωση καθοδήγησης και ορθών πρακτικών. Σε συνεργασία με τις δημόσιες αρχές και ιδιωτικούς φορείς εκμετάλλευσης δημόσιων χώρων στο πλαίσιο του αποκαλούμενου φόρουμ φορέων εκμετάλλευσης⁷², η Επιτροπή έχει προσδιορίσει ορθές πρακτικές για διάφορα μέτρα τις οποίες όλοι οι φορείς εκμετάλλευσης και οι δημόσιες αρχές που εμπλέκονται στην προστασία των δημόσιων χώρων μπορούν να εφαρμόσουν για την ενίσχυση της ασφάλειας⁷³. Οι ορθές αυτές πρακτικές παρέχουν τα βασικά βήματα που θα καθοδηγήσουν τις μελλοντικές εργασίες σε όλους τους σχετικούς τομείς με σκοπό την προστασία των δημόσιων χώρων (βλ. πλαίσιο κατωτέρω).

Ορθές πρακτικές για τις δημόσιες αρχές και τους ιδιωτικούς φορείς εκμετάλλευσης με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας των δημόσιων χώρων

Αξιολόγηση και σχεδιασμός

- Θέσπιση και διενέργεια αξιολογήσεων τρωτότητας για τον προσδιορισμό πιθανών τρωτών σημείων έναντι επιθέσεων εκ των έξω ή εκ των έσω·
- δημιουργία και εφαρμογή σχεδίου ασφάλειας χώρου ή εκδήλωσης, συμπεριλαμβανομένων προπαρασκευαστικών μέτρων και μέτρων έκτακτης ανάγκης και αποκατάστασης, και προσδιορισμού των κατάλληλων μέτρων ασφάλειας για τον χώρο ή την εκδήλωση. Τα μέτρα ασφάλειας πρέπει να είναι αποτελεσματικά, διακριτικά, αναλογικά και προσαρμοσμένα στα διάφορα περιβάλλοντα, λαμβανομένης υπόψη της ειδικής λειτουργίας τους·
- διορισμός και εκπαίδευση προσώπου που θα είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό και την εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ασφάλειας· και
- ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίου διαχείρισης κρίσης.

Εναισθητοποίηση και εκπαίδευση

- Δρομολόγηση εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με την αναφορά ύποπτης συμπεριφοράς και τρόπους αντίδρασης σε περίπτωση επίθεσης που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια ενός χώρου ή μιας εκδήλωσης·
- ανάπτυξη και εφαρμογή προγράμματος ευαισθητοποίησης σχετικά με την εσωτερική ασφάλεια για όλους τους υπαλλήλους·
- ανάπτυξη και εφαρμογή προγράμματος ευαισθητοποίησης σχετικά με τις απειλές εκ των έσω, το οποίο θα συμβάλει στην προστασία χώρων ή εκδηλώσεων έναντι διαφόρων απειλών εκ των έσω, όπως η δολιοφθορά, η εμπορική κλοπή ή οι τρομοκρατικές επιθέσεις·

⁷¹ COM(2017) 612 final (18.10.2017).

⁷² Το Φόρουμ φορέων εκμετάλλευσης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, το οποίο συγκροτήθηκε στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης του Οκτωβρίου του 2017 για τη στήριξη της προστασίας των δημόσιων χώρων, συγκεντρώνει φορείς χάραξης πολιτικής των κρατών μελών και φορείς εκμετάλλευσης από διάφορους τομείς, μεταξύ των οποίων οι μαζικές εκδηλώσεις και η ψυχαγωγία, η εστίαση, τα εμπορικά κέντρα, οι αθλητικοί και πολιτιστικοί χώροι, οι κόμβοι μεταφορών και άλλα.

⁷³ Για περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τις ορθές πρακτικές, βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο Ορθές πρακτικές για την ενίσχυση της ασφάλειας των δημόσιων χώρων (SWD(2019) 140 (20.3.2019).

- ανάπτυξη προγραμμάτων βασικής εκπαίδευσης στον τομέα της ασφάλειας για το σύνολο του προσωπικού και διεξαγωγή ειδικών μαθημάτων εκπαίδευσης στον τομέα της ασφάλειας, τα οποία συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας εταιρικής νοοτροπίας ασφάλειας. Ανάπτυξη δραστηριοτήτων που παρέχουν κίνητρα στους υπαλλήλους για εφαρμογή ορθών πρακτικών ασφάλειας και τήρηση υψηλού επιπέδου επαγρύπνησης όσον αφορά την ασφάλεια· και
- διεξαγωγή τακτικών ασκήσεων ασφάλειας που θα συμβάλουν στον προσδιορισμό του επιπέδου ετοιμότητας για την αποτροπή μιας επίθεσης και την απόκριση σε αυτή.

Φυσική προστασία

- Αξιολόγηση ζητημάτων ασφάλειας και φυσικής προστασίας από την αρχή της διαδικασίας σχεδιασμού ενός νέου χώρου ή μιας εκδήλωσης·
- αξιολόγηση των αναγκαίων ελέγχων και φραγμών πρόσβασης, αποφεύγοντας παράλληλα τη δημιουργία νέων τρωτών σημείων. Οι έλεγχοι και οι φραγμοί πρόσβασης δεν θα πρέπει να μετατοπίζουν τους κινδύνους και να δημιουργούν νέους στόχους·
- αξιολόγηση της καταλληλότερης τεχνολογίας ανίχνευσης για εκρηκτικές ύλες, πυροβόλα όπλα, αιχμηρά όπλα, καθώς και χημικούς, βιολογικούς, ραδιολογικούς και πυρηνικούς παράγοντες.

Συνεργασία

- Ορισμός σημείων επαφής και αποσαφήνιση των αντίστοιχων ρόλων και αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο της συνεργασίας δημόσιου-ιδιωτικού τομέα σε θέματα ασφάλειας (π.χ. μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης, ιδιωτικών υπηρεσιών ασφάλειας και αρχών επιβολής του νόμου) και με σκοπό την καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία σε τακτική βάση·
- καθιέρωση αξιόπιστης και έγκαιρης επικοινωνίας και συνεργασίας με τις οποίες καθίσταται δυνατή η ανταλλαγή πληροφοριών, σχετικά με ειδικούς κινδύνους και απειλές, μεταξύ των αρμόδιων δημόσιων αρχών, των τοπικών αρχών επιβολής του νόμου και του ιδιωτικού τομέα·
- συντονισμός των εργασιών για την προστασία των δημόσιων χώρων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και συμμετοχή σε δραστηριότητες επικοινωνίας και ανταλλαγές ορθών πρακτικών σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο ΕΕ· και
- οι δημόσιες αρχές, από κοινού με τους φορείς εκμετάλλευσης, θα πρέπει να αναπτύξουν και να καταστήσουν διαθέσιμες πρακτικές συστάσεις και υλικό καθοδήγησης για τον εντοπισμό, τον μετριασμό ή την αντιμετώπιση απειλών για την ασφάλεια.

3. Τρωτά σημεία των ψηφιακών υποδομών

Η ψηφιακή ανθεκτικότητα είναι καίριας σημασίας για την προστασία των ευρύτερων δραστηριοτήτων των κυβερνήσεών μας, της βιομηχανικής έρευνας, της διανοητικής ιδιοκτησίας, των επιχειρηματικών σχεδίων, των εκλογών μας, των δημοκρατικών θεσμών, καθώς και των δεδομένων μας προσωπικού χαρακτήρα. Ένα από τα βασικά ζητήματα της κυβερνοασφάλειας, το οποίο συγκεντρώνει μεγάλο ενδιαφέρον στο πλαίσιο του δημόσιου διαλόγου σε ολόκληρη την ΕΕ, αφορά τα δίκτυα 5ης γενιάς (5G). Στο πλαίσιο της πρόσφατης άτυπης συνόδου των υπουργών Τηλεπικοινωνιών, που πραγματοποιήθηκε στο Βουκουρέστι την 1η Μαρτίου 2019, οι υπουργοί εξέφρασαν την υποστήριξή τους για μια συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση με στόχο την ενίσχυση της ψηφιακής ανθεκτικότητας στην ΕΕ σε σχέση με τα δίκτυα 5G. Οι υποδομές των δικτύων 5G αποτελούν σημαντική βάση για την ψηφιακή οικονομία. Πέραν των υπηρεσιών για τους καταναλωτές, η τεχνολογία 5G έχει σχεδιαστεί με σκοπό –και αναμένεται– να παρέχει υπηρεσίες καίριας σημασίας για κάθετους τομείς όπως η κινητικότητα, η ενέργεια και η υγεία. Τα πρότυπα των δικτύων 5G είναι

παγκόσμια και ο σχετικός εξοπλισμός και οι συσκευές θα παρέχονται από διάφορους παγκόσμιους προμηθευτές.

Η ανάπτυξη των δικτύων 5G τα επόμενα χρόνια σηματοδοτεί μια ριζική αλλαγή σε σύγκριση με τα προηγούμενα δίκτυα. Η αποθήκευση δεδομένων στο υπολογιστικό νέφος θα επιτρέψει σε δισεκατομμύρια συσκευές του διαδικτύου των πραγμάτων να συνδεθούν και θα δώσει ώθηση σε νέες καινοτομίες στο πλαίσιο της τεχνητής νοημοσύνης, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ευκαιριών για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Συνεπώς, η κυβερνοασφάλεια είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς θα μπορούσε να γίνει εκμετάλλευση των τρωτών σημείων, με πιθανή συνέπεια την πρόκληση πολύ σοβαρής ζημίας. Δεδομένου ότι το διαδίκτυο δεν έχει σύνορα, μια παραβίαση της ασφάλειας σε ένα κράτος μέλος θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις σε πολλά άλλα.

Για την προστασία από ενδεχόμενες σοβαρές επιπτώσεις στην ασφάλεια των ψηφιακών υποδομών ζωτικής σημασίας απαιτείται μια κοινή προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την ασφάλεια των δικτύων 5G. Κατ' αρχήν, η Επιτροπή θα εκδώσει σύσταση μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 21 και 22 Μαρτίου 2019 για μια κοινή προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τους κινδύνους ασφάλειας για τα δίκτυα 5G, η οποία θα βασιστεί σε μια συντονισμένη εκτίμηση κινδύνου σε επίπεδο ΕΕ και μέτρα διαχείρισης κινδύνου, σε ένα αποτελεσματικό πλαίσιο συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών, και σε μια κοινή επίγνωση της κατάστασης σε επίπεδο ΕΕ η οποία καλύπτει τα νευραλγικά δίκτυα επικοινωνίας. Η συζήτηση σχετικά με πιθανά μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνει την ανάπτυξη κβαντικών τεχνολογιών για την ασφάλεια των δικτύων καθώς και για την προστασία των αποθηκευμένων δεδομένων⁷⁴.

Στις 12 Μαρτίου 2019 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με τις απειλές κατά της ασφάλειας που συνδέονται με την αυξανόμενη τεχνολογική παρουσία της Κίνας στην ΕΕ και την ενδεχόμενη ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ για τη μείωσή τους.

4. Στο εξωτερικό

Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ ΕΕ και Καναδά για μια **αναθεωρημένη συμφωνία για τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών** προχωρούν ικανοποιητικά. Η επικείμενη σύνοδος κορυφής ΕΕ-Καναδά, η οποία θα πραγματοποιηθεί στο Μόντρεαλ στις 11-12 Απριλίου 2019, θα μπορούσε να δημιουργήσει θετική δυναμική για τις διαπραγματεύσεις.

Η Επιτροπή συνεργάζεται με τις αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών για την κατάρτιση της επικείμενης κοινής αξιολόγησης της **συμφωνίας ΕΕ-ΗΠΑ για τις καταστάσεις ονομάτων επιβατών**⁷⁵, σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω συμφωνίας. Ήδη έχουν ξεκινήσει εργασίες για την πέμπτη κοινή επανεξέταση της **συμφωνίας ΕΕ-ΗΠΑ για το πρόγραμμα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας**⁷⁶. Με την επανεξέταση των διατάξεων της συμφωνίας που αφορούν τις εγγυήσεις, τους ελέγχους και την αμοιβαιότητα, η κοινή επανεξέταση θα συμβάλει επίσης στην αξιολόγηση της αξίας του προγράμματος ως εργαλείου καταπολέμησης της τρομοκρατίας τόσο για την ΕΕ όσο και για τις Ηνωμένες Πολιτείες.

⁷⁴ Βλ. επίσης την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για το υπολογιστικό νέφος - Ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής οικονομίας δεδομένων και γνώσης στην Ευρώπη» (COM(2016) 178 final (19.4.2016)).

⁷⁵ ΕΕ L 215 της 11.8.2012, σ. 5.

⁷⁶ ΕΕ L 195 της 27.7.2010, σ. 5.

Οι συνεχείς επιτόπιες εξελίξεις στη Συρία έχουν φέρει στο επίκεντρο τη συζήτηση σχετικά με τους **αλλοδαπούς τρομοκράτες μαχητές** που επί τους παρόντος βρίσκονται ή κρατούνται σε ζώνες συγκρούσεων. Η ΕΕ μπορεί να παρέχει στήριξη στα κράτη μέλη εφόσον ζητείται, ιδίως όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών και την υποστήριξη των ποινικών ερευνών, ειδικότερα μέσω της συνεργασίας με τους διεθνείς εταίρους και μέσω της Ευρωπόλ, καθώς και βάσει της εμπειρογνώσιας και των βέλτιστων πρακτικών αποκατάστασης και επανένταξης που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του δικτύου για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση. Η ΕΕ μπορεί επίσης να παρέχει στήριξη για τη δημιουργία ικανοτήτων σε τρίτες χώρες οι οποίες πλήττονται ιδιαίτερα από αλλοδαπούς τρομοκράτες μαχητές που επιστρέφουν. Η απόφαση σχετικά με τον επαναπατρισμό των αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών και των οικογενειών τους από ζώνες συγκρούσεων πρέπει να λαμβάνεται από τα οικεία κράτη μέλη.

Η ΕΕ και η Αίγυπτος συμπροέδρευσαν στη συνεδρίαση της ολομέλειας της ομάδας εργασίας για την Ανατολική Αφρική του **Παγκόσμιου Φόρουμ κατά της Τρομοκρατίας**, που πραγματοποιήθηκε στο Ναϊρόμπι στις 20 Φεβρουαρίου 2019, με μεγάλο ποσοστό συμμετοχής από τον δικαστικό και αστυνομικό τομέα της Σομαλίας, της Κένυας, του Σουδάν, της Ουγκάντας, του Τζιμπουτί, της Αιθιοπίας, της Υεμένης και της Τανζανίας.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ΕΕ έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στις κοινές εργασίες προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας, καθώς κατά τη διάρκεια των τελευταίων εβδομάδων και μηνών το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν ορισμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες προτεραιότητας. Ωστόσο, ενόψει των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που θα διεξαχθούν τον Μάιο του 2019, πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την αντιμετώπιση των έκτακτων απαιτήσεων στον τομέα της ασφάλειας. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις σχετικά με τους προτεινόμενους κανόνες για την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο αμέσως μόλις το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τη διαπραγματευτική εντολή του, με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας κατά τη διάρκεια της τρέχουσας εντολής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Όσον αφορά την πρόταση για την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, οι διαπραγματεύσεις βρίσκονται ήδη στο στάδιο του τριμερούς διαλόγου, στοιχείο που δείχνει ότι όλα τα θεσμικά όργανα είναι προσηλωμένα στην έγκριση της πρότασης αυτής πριν από τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή καλεί επίσης τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν όλα τα συμφωνηθέντα μέτρα στην Ένωση Ασφάλειας ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης αποτελεσματικότητά τους για την ασφάλεια όλων των πολιτών.

Επιπλέον, δεδομένης της πίεσης του χρόνου για τη διασφάλιση της ετοιμότητας της Ένωσης προτού οι Ευρωπαίοι ψηφοφόροι προσέλθουν στις κάλπες τον Μάιο του 2019, η Επιτροπή καλεί όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να εντείνουν τις προσπάθειες ενίσχυσης της εκλογικής ανθεκτικότητας για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης. Ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 21ης και 22ας Μαρτίου 2019, τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τον μεταξύ τους συντονισμό και την ανταλλαγή πληροφοριών για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και την προστασία των εκλογών από τις κυβερνοαπειλές, αξιοποιώντας πλήρως τα εργαλεία τα οποία παρέχει η ΕΕ για τον σκοπό αυτόν. Παράλληλα, οι διαδικτυακές πλατφόρμες πρέπει να επιταχύνουν τις προσπάθειές τους σε όλα τα κράτη μέλη ώστε να συμβάλουν στη διασφάλιση του αδιάβλητου χαρακτήρα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που θα διεξαχθούν τον Μάιο του 2019. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει και να ενθαρρύνει τις εργασίες αυτές κατά τις επόμενες εβδομάδες

και τους επόμενους μήνες, με σκοπό την προστασία του αδιάβλητου χαρακτήρα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.